

Lérida/Lleida, Gerona/Girona: la croada de Vox contra els topònims catalans

Els experts consideren que substituir un topònim és una manera "d'esborrar la memòria d'un poble"

Leer en castellano

La variant de Barbastre, un tram de 10,6 quilòmetres de l'autovia Lleida-Osca (A-22), en una imatge d'arxiu ÀLVARO CALVO / EFE

Daniel Valdemoro 06/01/2025

🕒 3 min

40

Regala aquest article

BARCELONA Retornar als noms castellans a tots els municipis d'Espanya. És una de les fites que fa temps que es va marcar Vox, que hi continua insistint amb iniciatives com la que recentment va intentar aprovar al Congrés dels Diputats. Fins ara, la majoria

plurinacional –i l'abstenció del PP– sempre li ha aturat els peus, però l'extrema dreta no defalleix. L'última iniciativa pretenia que Catalunya i Galícia imitessin el camí del País Valencià o Navarra, que tenen la doble toponímia. Vox va presentar, el maig del 2024, una segona la proposició en la qual diuen que la toponímia s'ha convertit un "camp de batalla" i una "eina per construir discursos amb finalitats polítiques". Per això demanaven una regulació de les lleis estatals que "han esborrat de l'ordenament jurídic topònims castellans d'ampli ús com Gerona o Orense". En el text, els altres afirmaven que "aquest intent d'aniquilació de la llengua" va en contra de l'article 3 de la Constitució espanyola. En aquest sentit, la toponímia en llengües vernacles va en contra de la carta magna?

Inscriu-te a la newsletter Política

Una mirada a les bambolines del poder

INSCRIU-T'HI

La toponímia –com també l'antroponímia en el cas de les persones– defensa el nom de les localitats. No només són paraules per designar coses, són "unitats mínimes d'identitat", explica el filòleg Gerard Furest i Dalmau, que subratlla que aquests noms "parlen de la història i la cultura d'un territori, i el fan únic i intransferible". Furest recorda que una de les pràctiques històriques dels totalitarismes i el colonialisme per pervertir el llenguatge ha sigut substituir els noms per treure la identitat d'un poble: "Canviar el nom és modificar la identitat, o com a mínim, violentar-la". Ho exemplifica amb casos recents com els de la Catalunya del Nord, on trobem topònims afrancesats perquè no sonin catalans, com Perpinyà. Per ell, substituir un nom és una manera "d'esborrar la memòria d'un poble". Furest valora que l'objectiu de Vox amb la seva iniciativa –i del PP amb la seva abstenció– és homogeneïtzar la cultura, i aquest fet deriva en un "lingüicidi". Considera que establir el bilingüisme suposa un atac per la llengua cooficial, ja que ha de tenir "àmbits exclusius perquè no acabi en desús".

La politització dels noms propis

En l'última campanya electoral catalana es va sentir Salvador Illa parlant de Lérida i de Bajo Llobregat quan traduïa les seves paraules al castellà, cosa que ell mateix va definir com a lapsus. No és, però, gens habitual que, més enllà de Vox, els polítics catalans castellanitzin els topònims catalans. El PP no n'ha fet bandera i tampoc ho havia fet Ciutadans, abanderat del bilingüisme, quan era el partit referent de la dreta espanyolista. Vox ha arribat, però, per trencar consensos, d'acord amb Joan Miró, politòleg de la Universitat Pompeu Fabra. Els altres "han polititzat la qüestió", tot i que ells acusen els partits nacionalistes del mateix, opina Miró, que també considera "una mica pervers" que s'apel·li a l'article 3 de la Constitució, perquè aquest mateix diu que el català, el basc i el gallec són "objecte d'especial respecte i protecció". D'altra banda, Miró troba una "absurditat" que en la proposició de Vox es digui que hi ha un risc que les noves generacions no arribin a conèixer els topònims castellans, perquè "no és il·legal que la gent utilitzi el topònim que vulgui, que és només una qüestió administrativa".

Tot i els intents de Vox, els topònims en les llengües pròpies es mantindran com l'única referència oficial per a les localitats amb noms en català, gallec o basc.